

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Ата-ана мен тәрбиеші ынтымақтастығы: табысты тәрбиенің кілті

ЖАРИЯЛАНДЫ
24.02.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР

bilimger, балабақша, дамытушы орта, кері байланыс, коммуникация, отбасы, педагогикалық мәдениет, серіктестік

СІЛТЕМЕ

<https://bilimger.kz/187406/>

Атаманова Динара Айдархановна

«Нұрдана» балабақшасы

Тәрбиеші

АННОТАЦИЯ

Балабақшадағы сапалы тәрбие бала мен ересектердің бірлескен еңбегінен туады. Тәрбиеші күн тәртібін, ойын ортасын, дамытушы тапсырмаларды ұсынады, ал отбасы әдет пен құндылықты бекітеді. ынтымақтастық өзара сенімге, ашық диалогқа және ортақ мақсатқа сүйенгенде, бала өзін қауіпсіз сезінеді. Мақалада серіктестіктің негізі, қарым-қатынас тәсілдері, тәрбие стратегиясы, қиын жағдайларды бірлесе шешу және нәтижені бағалау қарастырылады. Ұсынылған ұсыныстар тәжірибеге бейімделген, әрі нақты өлшенетін қадамдар береді.

Кілт сөздер: балабақша, отбасы, серіктестік, коммуникация, педагогикалық мәдениет, кері байланыс, дамытушы орта.

КІРІСПЕ

Мектепке дейінгі кезеңде баланың тілдік, эмоциялық және әлеуметтік дағдылары жылдам қалыптасады. Осы шақта тәрбиелік ықпалдың тұрақтылығы аса маңызды болады. Тәрбиеші топта тәртіп пен қолдауды ұйымдастырады, ал ата-ана үйде сол ұстанымды жалғастырады. Егер екі тараптың талаптары қабыспаса, балада шатасу, қарсылық, сенімсіздік пайда болады. Сондықтан келісілген әрекет баланың мінезін жұмсақ реттеп, әлеуетін ашуға көмектеседі. Бірлік болмаған жерде ұсақ жанжал үлкен тәуекелге айналады. Ал үйлесім баланың өзіне деген сенімін берік етеді.

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚТЫҢ ҚҰНДЫЛЫҚТЫҚ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚТЫҚ НЕГІЗІ

Балабақша мен отбасының серіктестігі кәсіби этикамен қатар нормативтік талаптарға да тіреледі. Білім беру туралы заң бала құқығын қорғауды, ата-ананың жауапкершілігін және ұйымның міндетін айқындайды. Педагог мәртебесіне қатысты нормалар тәрбиешінің кәсіби беделін сақтауды талап етеді. Осы құжаттар ортақ түсінік береді және қатынасты тең серіктестікке жақындатады. Ұйымның ережесі мен ата-анамен жасалатын шарт сенімді рәсімдейді. Тәрбиеші ата-ананы бақылаушы емес, баланың дамуын бірге жоспарлайтын әріптес ретінде қабылдайды. Құпиялықты сақтау және баланың абыройын қорғау үнемі ескеріледі.

Серіктестік құндылық ретінде қаралса, күнделікті ұсақ әрекеттер маңызды сигналға айналады. Уақытында амандасу, қысқа әрі нақты ақпарат беру, баланың жетістігін атап өту сенімді күшейтеді. Ата-ана да педагог еңбегін бағалап, сұрақты айыптаусыз қояды. Отбасылық тәрбие үлгілері әртүрлі болуы мүмкін, оны құрметтеу қажет. Осындай мәдениет орныққанда, дау емес, шешім іздеу басым болады. Бала екі ортада да бірдей сыйластықты көріп, соған бейімделеді.

КОММУНИКАЦИЯНЫҢ САПАСЫН АРТТЫРАТЫН ПРАКТИКАЛАР

Тиімді байланыс жүйесіз хабарламадан емес, жоспарланған арналардан құралады. Апталық шолу, жеке кеңес, ашық есік күні сияқты форматтар ата-анаға мүмкіндік береді. Әр кездесуде бір мақсат таңдалса, әңгіме нәтижелі өтеді. Тәрбиеші бақылауды дерекпен сөйлетеді, ал отбасы үйдегі жағдайды нақты мысалмен жеткізеді. Екі тарап эмоцияны басқарса, пікірталас кәсіби кеңеске айналады. Келісілген уақыт пен орын пікір алмасуды тәртіпке келтіреді.

Жұмыс барысында мына тәсілдер көмектеседі:

- Қарым-қатынаста келісілген тіл қолданылады, айыптайтын сөз ешқашан айтылмайды.
- Алдымен баланың күшті жағы аталады, кейін қиындық дәл сипатталады.
- Бір аптаға екі нақты қадам белгіленеді, жауапкершілік тең бөлінеді.
- Жазбаша кері байланыс қысқа болады, негізгі дерек қана беріледі.

Бұл қағидалар ақпаратты реттейді және уәдені орындауға итермелейді. Қатысушылар бір нәрсені әртүрлі түсінсе, педагог анықтау сұрағын қояды. Отбасы да күмәнді тұсты кейінге қалдырмай, сол сәтте нақтылайды.

Мессенджер мен онлайн күнделік уақыт үнемдейді, бірақ ереже керек. Хабарламада баланың аты, жағдайы және сұрақ айқын жазылады. Тәрбиеші жауап беретін уақыт аралығын алдын ала айтады. Бұл келісім ата-ананың да, педагогтың да шекарасын сақтайды.

ОРТАҚ ТӘРБИЕ СТРАТЕГИЯСЫН ҚҰРУ ЖӘНЕ БЕКІТУ

Баланың мінез-құлқы әр ортада бірізді талап көрсе, жылдам тұрақтанады. Сондықтан топтағы ережелер үйдегі әдетпен де үндесуі керек. Мысалы, ойыншық жинау, күту кезегі, сыпайы өтініш айту сияқты шағын нормалар күн сайын қайталанса, әдетке айналады. Тәрбиеші бұл ережені көрнекі белгімен бекітеді, ал ата-ана үйде сол сөз тіркестерін қолданады. Бірдей сөздік қор баланы шатастырмайды, керісінше бағдар береді. Үйде де, топта да мақсат болғанда, тәртіп жаза емес, келісім болып қабылданады.

Стратегия тек тәртіпке емес, дамуға да бағытталуы тиіс. Тіл дамытуда ертегі тыңдау, сұраққа толық жауап беру, диалог құру сияқты әрекеттер пайдалы. Қимыл-қозғалыста дұрыс отыру, тыныс алу, ұсақ моторика ойындары маңызды. Өзіне қызмет ету дағдысы назардан тыс қалмайды, киім жинау мен қол жуу бекітіледі. Тәрбиеші күнделікті сабақтың мақсаттарын қысқаша түсіндірсе, ата-ана оны үйде ойын арқылы жалғастырады. Баланың жетістігі көрінген сайын, ынта артады және үйдегі қолдау тұрақтанады.

ҚИЫНДЫҚТАРДЫ БІРЛЕСЕ ТАЛДАУ ЖӘНЕ ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

Кейде балада агрессия, тұйықтық немесе ережені жиі бұзу байқалады. Мұндайда кінә іздеу қатынасты бұзып, жағдайды қатты ушықтырады. Тиімді тәсіл – мәселені мінез емес, дағды ретінде қарастыру. Тәрбиеші нақты жағдайды уақыт, орын, себеп арқылы сипаттайды. Ата-ана ұйқы, тамақ, үйдегі өзгеріс сияқты факторды ашады. Осы дерекке сүйеніп, қысқа мерзімді жоспар жасалады және жауапкершілік бөлінеді. Жоспарға бақылау мерзімі мен қайта қарау күні енгізіледі.

Қолдау жүйесіне психологпен кеңес, консультациялық пункт, бейімдеу кезеңінің жеке кестесі кіруі мүмкін. Отбасымен келісілген күн тәртібі балаға сенім мен тұрақтылық береді. Үйде экран уақытын шектеу, бірлескен оқу, тыныш ойын бұрышын жасау пайдалы. Балабақшада эмоцияны атау, таңдау ұсыну, тыныс жаттығуын енгізу нәтиже береді. Позитивті бекіту әдісі де керек, ұсақ табыс байқалады. Қадамдар орындалса, қиындық біртіндеп азаяды және қатынас нығаяды.

НӘТИЖЕНІ БАҒАЛАУ, КЕРІ БАЙЛАНЫС ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ СЕРІКТЕСТІК

Ынтымақтастықтың тиімділігі тек сезіммен емес, байқалатын өзгеріспен өлшенеді. Баланың қатысуы, сөйлеу белсенділігі, өзіне қызмет етуі және құрдаспен қатынасы бақылау нысаны болады. Тәрбиеші қысқа чек-парақ қолданса, ата-ана үйде сол көрсеткішті белгілей алады. Апта соңында салыстыру жасалып, қандай әдіс көмектескені талданады. Бұл тәсіл жетістікті нақтылайды және артық талаптан қорғайды. Бала портфолиосы нәтижені көрсетеді, ата-ана нақты дәлел көреді.

Тұрақты әріптестік үшін мерекелік шарадан бөлек, оқу-тәрбие мазмұнына ата-ананы енгізу қажет. Отбасылық кітап оқу апталығы, мамандық таныстыру, ұлттық ойын күні сияқты бастамалар балаға мән береді. Тәрбиеші әр ата-ананың мүмкіндігін ескеріп, міндеттемені жеңіл етеді. Қанағаттану сауалнамасы көрсеткіш береді, ол ұжымға бағыт сілтейді. Үйде қолдау көрген бала топта көбірек белсенді болады. Екі тарап бірін-бірі тыңдаса, тәрбие сапасы жүйелі түрде өседі.

Қорытынды. Ата-ана мен тәрбиеші ынтымақтастығы баланың тұрақты дамуына ықпал ететін негізгі ресурс. Серіктестік құқықтық негізді білуге, сыйластыққа және нақты коммуникацияға сүйенеді. Ортақ стратегия баланың тәртібін түзеп, тілін, ойлауын, эмоциясын дамытады. Қиындық туған кезде дерекке негізделген талдау әрқашан көмектеседі. Жүйелі кері байланыс пен бағалау қатынасты ұзақ мерзімге нығайтып, табысты тәрбиенің кілтіне айналдырады. Бала үшін екі орта бір үнмен сөйлегені маңызды. Сол үн оның өмір бойғы оқуына негіз қалайды.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы (2007).
https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319_
2. Қазақстан Республикасының «Педагог мәртебесі туралы» Заңы (2019).
<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1900000293>
3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. https://egov.kz/cms/kk/articles/pre_school/preschool
4. Тиісті типтердегі және түрлердегі мектепке дейінгі ұйымдардың қызмет қағидалары (ҚР НҚА, 2024).
https://orleu-edu.kz/wp-content/uploads/2024/07/v2200029329.28-05-2024.kaz_.pdf
5. «Мектепке дейінгі ұйымдардағы ата-анамен жұмыс түрлері» әдістемелік жинақ (2017).
<https://library.orleu-edu.kz/product/%D0%BC%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%BA%D0%B5->

%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%96%D0%BD%D0%B3%D1%96-
%D2%B1%D0%B9%D1%8B%D0%BC%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%B4%D0%B0%
D2%93%D1%8B%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%B0%D0%BD%D0%B0/

6. Мектепке дейінгі ұйым педагогтеріне арналған әдістемелік материал (2024).
https://irrd.kz/old/sites/irrd.kz/uploads/docs/metodicheskie_razrabotki/2024/new26.pdf
7. Мектепке дейінгі ұйымдағы консультациялық пункттер туралы әдістемелік материал (2023).
https://www.gov.kz/uploads/2023/10/23/a72eb131219e59ed6a7a3ff6521738ae_original.127986.pdf
8. «Алғашқы ұстаз-ата-ана» жобасы: тәжірибе сипаттамасы (2020).
<https://umckrg.gov.kz/files/loader/1602153046391.pdf>
9. «Ата-ана болу модельдері және ата-ана әлеуеті» әдістемелік талдау (2024).
https://api.kipd.kz/storage/uploads/images/2024/08/01/modeli-roditelstva%201_1722531520.pdf

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.